

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Sedláčkové a soudců JUDr. Jarmily Potužákové a JUDr. Jitky Kalfěřtové ve věci žalobkyně [redacted] nar. [redacted], bytem [redacted] [redacted] právně zast. JUDr. Josefem Tichým, advokátem se sídlem AK v Ústí nad Labem, ul. Šaldova 217/7, proti žalovanému [redacted] bytem [redacted] [redacted] právně zast. JUDr. Vladimírem Škrétou, advokátem se sídlem U Soudu 363/10, Liberec, o žalobě na vypořádání zaniklého společného jmění manželů, o odvolání žalovaného proti rozsudku Okresního soudu v Liberci ze dne 19.7.2012 č.j. 12 C 181/2010 - 152, tak to :

I. Rozsudek okresního soudu se ve výrocích I., II., III., IV., V. a VI. potvrzuje.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně se dne 25.8.2010 domáhala vypořádání zaniklého společného jmění manželů s tím, že manželství bylo uzavřeno dne 1.11.1997 a rozvedeno rozsudkem OS v Liberci č.j. 15 C 433/2007-23, který nabyl právní moci dne 20.12.2008. Žalobkyně navrhovala, aby nemovitosti, které účastníci nabyli za trvání manželství, zapsané na LV 379 pro k.ú. Mníšek u Liberce, obec Mníšek u Liberce, připadly do jejího vlastnictví s tím, že žalovanému bude vyplacen vypořádací podíl. Uvedla, že dané nemovitosti po rozvodu manželství užívá výlučně ona se svými dětmi a také doplatila závazky vyplývající z hypotéčního úvěru. Původně žalobkyně žádala vypořádat i movité věci, které v žalobě specifikovala, nicméně v průběhu řízení bylo zjištěno, že tyto movité věci jsou součástí obchodní firmy žalovaného. Předmětem vypořádání tedy žalobkyně nečinila žádné movité věci. Kromě nemovitostí žádala vypořádat aktiva a pasiva podnikatele-fyzické osoby [redacted]

■ finanční prostředky, které jsou na účtu žalovaného a společné finanční závazky, kdy se jedná o hypoteční úvěr č. 3800/021082-01-001/00R vedený u Českomoravské hypoteční banky, a.s. v původní výši 850.000,- Kč, dále pak úvěrový účet u Českomoravské stavební spořitelny, a.s., č. smlouvy 0313322001 a závazky vyplývající z leasingové smlouvy č. 11004169, uzavřené účastníky za trvání manželství. Původně žalobkyně požadovala, aby soud přihlédl a zohlednil i její vnosy do manželství (zejména finanční dar od její příbuzné ve výši 450.000,- Kč, který měl být použit na zhodnocení nemovitostí), nicméně si žalobkyně po poučení soudem byla vědoma své důkazní nouze, proto od daného požadavku ustoupila.

Žalovaný souhlasil s tím, aby nemovitosti, které jsou předmětem vypořádání, připadly žalobkyni. Dále učinil nesporným, že žalobkyně po rozvodu doplatila hypoteční úvěr a úvěr ze stavebního spoření (on platil pouze dvě splátky ve výši 2.080,- Kč, hrazené 9.7.2009 a ve výši 3.900,- Kč, hrazené 24.5.2010, tyto byly hrazeny v době, kdy byla žalobkyně insolventní, proto žádá, aby jí placené splátky byly zohledněny v rámci konečného vypořádání), toto v průběhu řízení žalobkyně potvrdila. Žalovaný potvrdil, že žalovaná po rozvodu doplatila leasingové splátky na automobil Nissan Note, který užívala a užívá výhradně pro svou potřebu a potřebu jejich dětí. Pokud jde o finanční prostředky na účtech, uvedl, že má pouze jeden běžný osobní účet č. 670100-2201065221/6210, na kterém byl ke dni právní moci rozvodu manželství zůstatek ve výši 1.841,12 Kč, což bylo prokázáno výpisem z daného účtu. Hodnotu tohoto zůstatku pak soud přikázal žalovanému s tím, že polovinu vypořádacího podílu zohlednil v celkovém vypořádacím podílu. Ostatní účty jsou jeho podnikatelské účty a nejsou předmětem vypořádání. Činil sporným vypořádání aktiv a pasiv podnikatele, protože jakožto fyzická osoba podniká od r. 1992, tedy před uzavřením sňatku a obchodní majetek nespadá do společného jmění manželů, když hodnota obchodního majetku před uzavřením sňatku a ke dni rozvodu je v podstatě stejná, možná spíše nižší.

Napadeným rozsudkem okresní soud výrokem I. rozhodl, že z věci, jež měli žalobkyně a žalovaný ve společném jmění manželů, připadají do vlastnictví žalobkyně tyto nemovitosti: - st. p. č. 483 (zastavěná plocha a nádvoří), - p. p. č. 1251/3 – trvalý travní porost, - p. p. č. 1255/3 – trvalý travní porost, - p. p. č. 1255/5 – trvalý travní porost, - budova č.p. 327 na st. p.č. 483 (způsob využití bydlení), vše zapsané na LV č. 379 pro katastrální území Mníšek u Liberce, obec Mníšek u Liberce, okres Liberec u Katastrálního úřadu pro Liberecký kraj, Katastrální pracoviště v Liberci, tedy věci v celkové ceně 4.660.000,- Kč. Výrokem II. rozhodl, že do majetku žalovaného připadá vklad na účtu u BRE Bank S.A. (mBank) č. ú. 670100-2201065221/6210 se zůstatkem 1.841,12 Kč a dále výše aktiv podniku žalovaného v částce 444.000,- Kč. Výrokem III. rozhodl, že do majetku žalobkyně připadá náklad na vozidlo Nissan Note 1.4. L Vista ve výši 257.474,- Kč. Výrokem IV. rozhodl, že žalobkyně je povinna zaplatit žalovanému na vyrovnání jeho podílu částku 2.084.202,90 Kč do 3 měsíců od právní moci tohoto rozsudku. Výrokem V. rozhodl, že každý z účastníků je povinen zaplatit státu na náhradu nákladů řízení částku 2.574,- Kč na účet Okresního soudu v Liberci do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku. Výrokem VI. rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Okresní soud vyšel ze zjištění, že žalovaný dále žádal, aby byly vypořádány movité věci, které žalobkyně ve své žalobě neuvedla. Výčet movitých věcí uvedl ve svém vyjádření k žalobě, které soudu došlo dne 9.1.2012. Dále pak požadoval, aby soud zohlednil jeho finanční vnosy, které ze svého vložil do SJM, kdy tyto byly převážně použity na stavební

opravy a úprav společného domu a uvedl, že po rozvodu platil pojištění domu a stavební práce na společném domě, kdy soudu předložil faktury za provedené práce. S ohledem na ustálenou judikaturu (viz např. rozhodnutí NS ČR 22 Cdo 1112/2006, 22 Cdo 1192/2007 a 22 Cdo 2206/2009) se okresní soud návrhy žalovaného nezabýval, neboť tyto nebyly podány ve lhůtě 3 let od právní moci rozsudku o rozvodu manželství. Konstatoval, že z dané judikatury jasně vyplývá, že v řízení o vypořádání SJM může soud vypořádat jen ten majetek či hodnoty tvořící společné jmění manželů, které účastníci řízení navrhli k vypořádání soudním rozhodnutím do tří let od jeho zániku. Z uvedeného je zřejmé, že v zákonné lhůtě nebyly vnoseny do manželství ani movité věci, jenž žalovaný požadoval vypořádat, učiněny předmětem řízení. Okresní soud proto k návrhům žalovaného nepřihlížel a neprováděl ani navržené důkazy.

Okresní soud věc právně posoudil dle ust. § 149 odst. 2 věta první občanského zákoníku (dále jen OZ), § 150 odst. 3,4 OZ a v řízení ustanovil znalce z oboru ekonomika - ceny a odhady nemovitostí za účelem stanovení tržní ceny vypořádávaných nemovitostí dle stavu nemovitostí ke dni právní moci rozvodu manželství, podle současných platných cenových předpisů. Ve znaleckém posudku znalec určil obvyklou (tržní) cenu vypořádávaných nemovitostí na částku 4.660.000,- Kč. Účastníci sporu se stanovenou cenou souhlasili. V řízení byl také vypracován znalecký posudek znalcem z oboru ekonomika, odvětví ceny odhady - specializace oceňování podniků, vkladů obchodních společností a družstev. Úkolem znalce bylo ocenění aktiv a pasiv podnikatele - fyzické osoby [REDAKCE]. Ze závěru znaleckého posudku vyplývá, že hodnota aktiv po odečtení pasiv podnikatele - fyzické osoby [REDAKCE] k datu 20.12.2008 činila částku 444.000,- Kč. Znalec vysvětlil, že pro ocenění zvolil metodu věcné hodnoty, neboť touto metodou se oceňují jednotlivé složky aktiv a pasiv podnikatele. Vycházel přitom z toho, že jeho podnikání má trvalý charakter a že tedy na jeho podnik lze nahlížet jako na podnik v chodu. Hodnota aktiv a pasiv podnikatele k datu 1.11.1997, tj. k datu před uzavřením manželství činila 511.000,- Kč.

Hodnotu podniku okresní soud přikázal do majetku žalovaného s tím, že vypořádací podíl zohlednil v celkovém vypořádání majetku manželů. Námitku žalovaného, že hodnota aktiv a pasiv podnikatele (žalovaného) před uzavřením manželství byla vyšší, než hodnota aktiv a pasiv podnikatele (žalovaného) ke dni právní moci rozvodu manželství, tudíž žalobkyni nepřisluší žádná částka jako vypořádací podíl, shledal okresní soud nedůvodnou, a to s ohledem na to, že podnikání je definováno v § 2 odst. 1 obchodního zákoníku jako soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku; je jedním z možných způsobů ekonomického zajištění manželů. V porovnání se zaměstnaneckým poměrem je podnikání výdělečným způsobem rizikovější, a to i proto, že podnikatel musí vedle své práce vynaložit i materiální a jiné náklady. Pro SJM má podnikání manžela významný ekonomický dopad nejen jako jeho zdroj, ale ovlivňuje také jeho rozsah, tj. věci sloužící výkonu povolání – resp. podnikání manžela jsou jeho odděleným majetkem a také neúspěšné podnikání může mít vliv na rozsah SJM, zejména jde-li o pohledávky, které lze při výkonu rozhodnutí uspokojit i z majetku patřícího do SJM. Výnos z podnikání stejně jako mzda z pracovního poměru náležející jednomu z manželů je nejčastějším zdrojem SJM, z něhož je pak pořizován společný majetek manželů. Ze žádného ustanovení občanského zákoníku nevyplývá, že společným majetkem by měl být jen zisk chápaný jako rozdíl mezi výnosem z podnikání a náklady na podnikání v souvislosti

s ním vynaložené. Podle závěru okresního soudu není důvod jakýkoliv výnos z podnikání manžela vylučovat z režimu SJM. Okresní soud poukázal rovněž na závěry standardní judikatury (R 42/1972 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek) s tím, že i výnosy z odděleného majetku jednoho z manželů patří do BSM a nyní SJM.

V dané věci je dle okresního soudu nepochybné, že z výnosu podnikání byly pořízeny věci opět sloužící podnikání, jsou tedy součástí podniku. Jsou-li výnosy vloženy zpět do podnikání (např. nákup věcí zaznamenaných v účetnictví podnikatele – vozidla, pozemek, nástroje atd.), jde o použití prostředků SJM na oddělený majetek jednoho z manželů, který by měl k požadavku druhého z manželů do SJM nahradit. Ke dni zániku manželství by tak podnikající manžel měl podle § 150 OZ vrátit, co ze společného bylo na tyto jeho věci (popř. jeho podnikání) vynaloženo. Přitom dle závěru okresního soudu nelze opominout, že věc, jež slouží jen podnikání jednoho z manželů, slouží i k vytváření dalších výnosů, kterými je SJM účastníků obohacováno, jsou-li tyto výnosy použity ke společným účelům, jak ostatně vyplývá z účetní dokumentace žalovaného, kde jsou evidovány i platby na výživné, které však rozdíl aktiv a pasiv snižují (resp. snižují aktiva). Stejně tak musí být přihlíženo k tomu, že cena věcí sloužící podnikání se jejím používáním snižuje a je logické, že za trvání manželství původní hodnota věcí (v daném případě k 1.11.1997) byla v průběhu doby zcela spotřebována, čemuž dle okresního soudu odpovídá i zjištění znalce, který žádnou z oceňovaných hodnot nepřiznává jejím původem k aktuálnímu datu. Z výše uvedeného vyplývá značná obtížnost vyčíslení toho, co by měl podnikající manžel nahradit ve prospěch SJM ve smyslu § 150 věty druhé OZ. Ze sporu o vypořádání SJM nelze činit vyúčtovací spor, v němž by se dohledávaly jednotlivé výnosy a výdaje s jejich účelným určením zpravidla bez možnosti dospět ke spolehlivým závěrům. Proto se okresní soud přiklonil k judikatuře NS ČR (sp. zn. 22 Cdo 2296/2004) a určil je žalovaný jako podnikající manžel je povinen nahradit do SJM částku, jež se rovná pozitivnímu (kladnému) rozdílu mezi aktivy a pasivy jeho podnikání ke dni zániku SJM, tedy částku 444.000,- Kč.

Pokud jde o vypořádání finančních závazků vzniklých za trvání manželství, měl okresní soud za prokázané, že tyto po právní moci rozvodu doplatila žalobkyně (vyjma částky 5.980,- Kč). S ohledem na rozhodnutí NS ČR 28 Cdo 4036/2010, kde se cituje, že dojde-li ke splacení společného dluhu manželů až po zániku společného jmění manželů (a současně před jeho vypořádáním) zásluhou jednoho z nich z jeho výlučných prostředků, přísluší mu právo na jejich náhradu ve smyslu § 149 odst. 2 věty druhé OZ, tato skutečnost by se pak měla promítnout do rozhodnutí o povinnosti jednoho manželů zaplatit určitou částku druhému na vyrovnání jejich podílů v rámci vypořádání společného jmění. Okresní soud proto v rámci celkového vypořádacího podílu zohlednil skutečnost, že žalovaná uhradila po rozvodu finanční závazky z manželství i za žalovaného. Jednalo se o společný dluh na hypotéčním úvěru u Českomoravské hypotéční banky a.s. ve výši 263.099,95 Kč, jak vyplývá ze zprávy této banky ze dne 14.3.2012. Dále žalobkyně ze svého uhradila společný dluh na úvěru u Českomoravské stavební spořitelny a.s., celkem ve výši 46.107,40 Kč, jak vyplývá ze zprávy tohoto finančního institutu ze dne 13.3.2012. Další položkou ohledně vypořádání finančních závazků je závazek vyplývající z leasingové smlouvy uzavřené za trvání manželství. V daném případě není předmětem vypořádání vlastní věc, tedy osobní vozidlo Nissan Note, ale náklad na získání této věci do pozdějšího vlastnictví žalobkyně. V daném případě se účastníci shodli, že žalobkyni připadnou do výlučného vlastnictví práva a povinnosti z leasingové smlouvy vyplývající a tato nahradí žalovanému polovinu splátek

na koupi vozidla. Dle zprávy předmětné leasingové společnosti bylo zjištěno, že cena vozu ke dni právní moci zániku manželství byla 257.474,- Kč a z této ceny se bude vycházet při určení vypořádacího podílu. Toto učinili účastníci při jednání nesporným.

S ohledem na výše uvedené okresní soud rozhodl, že z věcí, jež měli žalobkyně a žalovaný v SJM, připadají do vlastnictví žalobkyně nemovitosti definované ve výroku I. tohoto rozsudku v celkové ceně 4.660.000,- Kč (vypořádací podíl z této částky, jenž má zaplatit žalovanému činí 2.330.000,- Kč), dále správně žalobkyni připadne náklad na vozidlo Nissan ve výši 257.474,- Kč (což představuje fakticky tržní cenu vozidla ke dni právní moci zániku manželství a z této částky připadne žalovanému vypořádací podíl ve výši 128.737,- Kč). Žalovanému připadne vklad na účtu specifikovaném ve výroku II. tohoto rozsudku ve výši 1.841,12 Kč a výše aktiv podniku žalovaného v částce 444.000,- Kč (vypořádací podíl pak činí 920,56 Kč a 222.000,- Kč). Ve výroku IV. pak okresní soud určil, že žalobkyně je povinna zaplatit žalovanému celkem na vyrovnání jeho podílu částku 2.084.202,90 Kč. (2.330.000 Kč - 920,56 Kč - 222.000 Kč + 128.737 Kč - 154.603,67 Kč + 2.990,- Kč = 2.084.202,90 Kč.) V rámci výpočtu tohoto vypořádacího podílu byly okresním soudem zohledněny výše popsané skutečnosti, zejména úhrada společných finančních závazků ze strany žalované za žalovaného v celkové výši 309.207,35 Kč (vypořádací podíl činí 154.603,67 Kč), a také platby na úvěr ze strany žalovaného po právní moci rozvodu manželství ve výši 5.980,- Kč (vypořádací podíl činí 2.990,- Kč). Tyto právní vztahy (tj. vztahy vyplývající z leasingové smlouvy, tak úvěry) byly splněny, proto není třeba tyto zaniklé právní vztahy prikazovat některému z účastníků.

Ve výroku V. pak byla okresním soudem oběma účastníkům stanovena povinnost zaplatit náklady státu v souladu s ust. § 148 o.s.ř., kdy stát má podle výsledků řízení proti účastníkům právo na náhradu nákladů řízení, které platil, pokud u nich nejsou předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. V dané věci byly vypracovány dva znalecké posudky. Znalci Vladimíru Marešovi bylo přiznáno znalečné ve výši 3.914,- Kč (každý z účastníků zaplatil zálohu na vypracování ZP ve výši 1.500,- Kč, zbytek ve výši 914,- Kč byl placen ze státních prostředků) a znalci Ing. Zdeňku Moučkoví bylo přiznáno znalečné ve výši 9.234,- Kč (každý z účastníků zaplatil zálohu ve výši 2.500,- Kč a zbytek ve výši 4.234,- Kč byl placen ze státních prostředků). Ze státních prostředků pak celkem bylo zaplacen 5.148,- Kč. Každému z účastníků byla uložena povinnost zaplatit polovinu z této částky, tj. 2.574,- Kč, kdy okresní soud měl za spravedlivé, aby náklady státu byly nesený oběma účastníky stejnou měrou, když vypracování znaleckých posudků bylo v zájmu obou účastníků a nelze hovořit o úspěchu či neúspěchu ve věci.

Každému z účastníků se dostalo poloviny společného majetku, nelze tedy hovořit o převážném úspěchu některého z nich, obzvláště když vyřešení daného sporu je v zájmu obou účastníků. Proto okresní soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení podle ust. § 142 odst. 2 o.s.ř.

Lhůtu k plnění povinností vůči státu soud stanovil podle ustanovení § 160 odst. 1 o.s.ř., když neshledal důvod pro její prodloužení. Lhůtu k zaplacení vypořádacího podílu soud určil podle ustanovení § 160 odst. 1, věta za středníkem, kdy s ohledem na výši vypořádacího podílu soud stanovil lhůtu delší než je obecná třídenní lhůta k plnění.

Proti tomuto rozsudku se včas odvolal žalovaný a navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení nebo aby rozsudek změnil v částech, kterých se jeho odvolání týká. Nesouhlasí s rozhodnutím soudu prvního stupně v tom směru, že nevzal v úvahu investice z jeho odděleného majetku na pořízení společných nemovitostí. Namítá, že soud se jeho tvrzeními o tom, že z majetku, který byl jeho, získal nemalé částky a tyto investoval do společných nemovitostí, vůbec nezabýval, s odůvodněním, že tyto u soudu uplatnil až ve lhůtě po třech letech od právní moci od rozvodu manželství. Namítá, že do soudního spisu založil veškeré listiny vztahující se k tomuto majetku a investicím a navrhl, aby soud těmito listinami provedl důkaz, což se nestalo. Připouští, že žaloba u soudu byla podána dne 25.8.2010 a že manželství bylo rozvedeno pravomocně ke dni 20.12.2008. Zdůrazňuje ale, že od podání žaloby v roce 2010 soud nečinil žádné právní úkony a žalobu mu doručil těsně před uplynutím tříleté doby, o které soud hovoří, dne 14.12.2011. Důvod proč nezkoumal jeho tvrzení a důkazy soud dovozuje z judikatury Nejvyššího soudu, kterou cituje, má však za to, že soud by měl vycházet ze zákona (ustanovení občanského zákoníku), kde se hovoří pouze o tom, že je třeba, aby ve lhůtě tří let od právní moci rozsudku o rozvodu manželství bylo zahájeno řízení u soudu, jinak platí domněnka vypořádání. Poukazuje na to, že řízení u soudu zahájila žalobkyně žalobou z 25.8.2010, čímž mu znemožnila, aby mohl obdobnou žalobu u soudu podat, nezbývalo mu, než aby se k podané žalobě vyjádřil poté, co mu byla ze strany okresního soudu doručena. Svě vyjádření doručil soudu dne 9.1.2012, tedy bezodkladně poté, co si zvolil advokáta po doručení žaloby a co se seznámil s tím, co žalobkyně v žalobě tvrdila. Má za to, že neobstojí závěr soudu prvního stupně, že pouze na základě judikatury není možno jeho vnosy do společného majetku hodnotit a vést o nich dokazování. Pokud žalobkyně učinila předmětem vypořádání společný nemovitý majetek a na pořízení tohoto majetku byly vynaloženy jeho oddělené prostředky, má odvolatel za to, že je třeba, aby se jeho tvrzeními a prokazovanými skutečnostmi soud zabýval a to i za situace té, že po doručení žaloby reagoval podáním dne 9.1.2012, kde tyto vnosy konkretizoval. Navrhuje, aby z tohoto důvodu byl napadený rozsudek zrušen a věc vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení, proto, aby se soud zabýval jeho vnosy, jak je tvrdil a prokazoval, když doposud se soud tímto problémem vůbec nezabýval.

Dále zásadně nesouhlasí s tím, že soud prvního stupně do společného jmění započítal hodnotu jeho podniku, když tuto hodnotu zjistil ze znaleckého posudku, kterým byl podnik oceněn. Poukazuje na odůvodnění napadeného rozsudku, kdy soud správně vychází z toho, že podnik měl již před uzavřením sňatku a hodnota podniku k 1.11.1997 činila 511.000,-Kč, k právní moci rozsudku o rozvodu pak byla nižší a hodnota aktiv po odečtení pasiv činila toliko částku 444.000,-Kč. Přesto pak soud hodnotu podniku pokládá za společný majetek, který je třeba vypořádat a z tohoto důvodu do vypořádání počítá polovinu hodnoty, tj. částku 222.000,-Kč, kterou na vyrovnání podílu je povinen odvolatel žalobkyni zaplatit. Pokud soud argumentuje judikaturou předloženou právním zástupcem žalobkyně, má za to, že judikatura, je správná v tom směru, že stanoví postup jakým způsobem ocenit podnik jednoho z manželů a jakým způsobem vypořádat jeho hodnotu. Dle názoru odvolatele soud prvního stupně pochybil v tom směru, že judikatura se vztahuje vždy pouze k případu, kdy podnikatel zahájil svou podnikatelskou činnost, podnik vznikl za trvání manželství. Pak je dle odvolatele v pořádku, že se druhý nepodnikající manžel podílí na výnosech z podnikání v ocenění stanovené judikaturou. Zdůrazňuje, že toto není jeho případ, když jeho podnik měl před uzavřením sňatku s žalobkyní a dokonce ještě ve vyšší hodnotě, než k datu právní moci

rozsudku o rozvodu. Za té situace je dle odvolatele na místě, aby podnik nebyl vůbec žádným způsobem zahrnován do vypořádání společného jmění manželů. K tomu odkazuje na citovanou judikaturu a nejnovější judikaturu Nejvyššího soudu například rozsudek 22 Cdo 4452/2010 ze dne 28.3.2012, který odkazuje na předcházející rozsudky Nejvyššího soudu například 22 Cdo 1052/2004, 22 Cdo 3043/2007. Argumentuje tím, že veškeré citované judikatury však vycházejí z toho, že podnikající manžel je povinen nahradit do SJM (BSM) takovou částku, jež by se rovnala pozitivnímu (kladnému) rozdílu mezi aktivy a pasivy jeho podnikání ke dni zániku SJM (BSM), což zpravidla bude představovat cenu podniku, zdůrazňuje - pokud nebyl vytvořen i vynaložením oddělených prostředků podnikajícího manžela. Tvrdí, že počal podnikat a podnik ve vyšší hodnotě měl již před uzavřením sňatku, byl podnik vytvořen právě vynaložením oddělených prostředků podnikajícího manžela. Dle odvolatele by mu naopak žalobkyně měla uhradit, co z jeho podniku, tedy jeho výnosů bylo vloženo do společného majetku v SJM. Toto on však nepožadoval, část byla spotřebována běžným provozem, část byla vložena do společného majetku, nicméně není předmětem vypořádání. Nesouhlasím s tím, aby za této situace byl zavázán žalobkyni zaplatit z výše uvedeného právního posouzení částku rovnající se polovině jeho podniku, tj. částku 222.000,-Kč. Pokud dá jeho argumentům odvolací soud za pravdu, je na místě, aby napadený rozsudek byl změněn a to ve výroku pod bodem IV. tak, že mu žalobkyně bude povinna zaplatit částku o 222.000,-Kč vyšší.

Ve vyjádření k podanému odvolání žalobkyně navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek potvrdil a přiznal jí náklady odvolacího řízení. Napadený rozsudek považuje za věcně správný. Odkazuje na svá předchozí vyjádření ze dne 3.7.2012 a 23.1.2012. Pokud soud správně nevzal na zřetel opožděné rozšiřování předmětu řízení, jeho závěr koresponduje s judikaturou Nejvyššího soudu. Uvádí, že žalovaný tvrzené vnosy neozřejmil, dříve je nezmínil. V podání ze dne 9.1.2012 netvrdil, v čem konkrétně by měl být jeho vnos realizován. Stejně nekonkrétně postupoval u jednání dne 23.1.2012. Připomíná, že podle prvotního tvrzení v podání ze dne 9.1.2012 měl být vnos využit v rámci stavebních oprav a úprav společného domu, odvolací návrh tvrdí, že jde o nespécifikovanou investici na pořízení společných nemovitostí. Předkládá různé, vzájemně se vylučující alternativy. Ohledně vypořádání kladné hodnoty podniku je přesvědčena, že postup soudu odpovídá právnímu stavu, rozumnému uspořádání obdobných záležitostí i konstantní judikatuře. I žalovaným citovaná judikatura je s jeho výhradami v rozporu. Počáteční hodnota hromadné věci byla v průběhu počátečních let trvání společného jmění manželů zcela spotřebována a nahrazena hodnotou nově vytvořenou. Poukazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 2296/2004. Žalovaný prosazuje, aby se v rámci vypořádání řešil složitý zúčtovací spor. Veškerá hodnota podniku by odpovídala finančním prostředkům použitým ze SJM. Vnitřní skladba podniku byla obměněna v důsledku použití prostředků ze SJM. Vypořádání pozitivního rozdílu mezi aktivy a pasivy ke dni zániku SJM je akceptovatelné.

Krajský soud přezkoumal rozsudek okresního soudu včetně řízení, jež předcházelo jeho vydání, a shledal, že odvolání žalovaného není důvodné.

Po stránce skutkové je třeba konstatovat, že okresní soud se s předmětem řízení náležitě vypořádal, provedl veškeré navržené důkazy, které také správně vyhodnotil, takže odvolací soud se na skutková zjištění okresního soudu v plném rozsahu odvolává a z jeho správných skutkových závěrů také vychází.

Především je třeba konstatovat, že odvolání žalovaného směřuje především proti závěru Okresního soudu, že se návrhy žalobce na doplnění dokazování a vypořádání dalších položek, které uplatnil dne 9.1.2012 vyjádřením k žalobě, nezabýval s poukazem na judikaturu Nejvyššího soudu, že je třeba veškeré návrhy na vypořádání věcí, které dle názoru účastníků řízení mají spadat do společného jmění, musí uplatnit ve lhůtě do 3 let od právní moci rozsudku o rozvodu manželství, v daném případě do 20.12.2011, zatímco návrh žalovaného na vypořádání dalších věcí a finančních vnosů, ohledně kterých tvrdil, že je vložil do SJM, uplatnil u soudu až ve svém vyjádření, jež došlo soudu dne 9.1.2012, takže po uplynutí této lhůty. Poukázal na ustálenou judikaturu Nejvyššího soudu (22 Cdo 1112/2006, 22 Cdo 1192/2007 a 22 Cdo 2206/09). V odvolání především zdůrazňuje, že soudy nejsou vázány judikaturou, měly by vycházet ze zákona, kde se hovoří pouze o tom, že je třeba návrhy na vypořádání věcí spadajících do SJM uplatnit ve lhůtě 3 let od právní moci rozsudku o rozvodu manželství a vypořádání. Trvá na tom, že jestliže vynaložil na pořízení společných věcí prostředky z jeho odděleného majetku, měl by se soud těmito prokazovanými skutečnostmi zabývat, když podáním ze dne 9.1.2012 tyto vnosity konkretizoval.

Odvolací soud se nemohl s touto námitkou žalovaného ztotožnit vzhledem k tomu, že k této otázce existuje dlouholetá konstantní judikatura Nejvyššího soudu opřená o závěr, že již od účinnosti novely občanského zákoníku provedené zák.č. 91/1998 Sb. se řízení o vypořádání společného jmění manželů neuplatní vyšetřovací zásada, tedy že soud je povinen sám šetřit, které všechny věci tvoří předmět společného jmění manželů a ty vypořádat, z čehož dovozuje, že soud se má při vypořádání společného jmění zabývat pouze návrhy účastníků řízení na vypořádání těchto věcí řádně uplatněné ve lhůtě 3 let od právní moci rozsudku o rozvodu manželství tak, jak tento výklad odpovídá znění ustanovení § 150 odst. 4 obč. zák.

Odvolací soud rovněž považuje tento ustálený výklad senátu 22 Cdo za výklad extra legem, neboť vychází z textu zákona, ze kterého toto omezení vypořádání *expressis verbis* nevyplývá, přestože jde o zásadní otázku, která ovlivňuje vypořádání společného majetku, navíc takto zásadní změna by měla být dle názoru odvolacího soudu provedena zákonem, ačkoliv jde ve své podstatě o koncentraci řízení, o které nejsou ani na počátku řízení účastníci poučeni.

Nicméně je třeba konstatovat, že tato judikatura senátu 22 Cdo byla i předmětem řízení u Ústavního soudu, který v této skutečnosti porušení práva na spravedlivý proces neshledal (II. ÚS 3841/11). (srovnej rozhodnutí senátu 22Cdo Nejvyššího soudu k této otázce – 684/04, 999/06, 1192/07, 2881/08, 1068/08, 2206/09, 2502/11, 2742/12 a další).

Odvolatel od počátku nesouhlasí se započtením hodnoty jeho podniku do společného majetku a jeho vypořádání s argumentací, že podnik v podstatě za trvání manželství ztratil hodnotu, když k době před uzavřením sňatku jeho hodnota činila 511.000,- Kč a po rozvodu hodnota aktiv pouze částku 440.000,- Kč. Z tohoto důvodu se domnívá, že soud neměl tuto hodnotu podniku považovat za společný majetek, který je třeba vypořádat.

Ani s touto odvolací námitkou nemůže odvolací soud souhlasit s ohledem na judikaturní závěry přijaté k této otázce.

Již obchodní zákoník č. § 513/1991 Sb. stanovil v ust. § 2 odst. 1, že podnikání jednoho z manželů jako fyzické osoby lze označit jako výkon povolání (R NS sp.zn. 22 Cdo 1274/2006, 22 Cdo 684/2004). Je nepochybné, že podnik náležel pouze do odděleného vlastnictví podnikajícího manžela a nemohl se stát předmětem BSM za existence SJM předmětem společného jmění manželů. Rovněž závěr Nejvyššího soudu sp.zn. 22 Cdo 2545/2003 na této zásadě stojí, ovšem se závěrem shodným jako v publikovaném stanovisku Nejvyššího soudu R 42/72, že do společného jmění patří výnosy z odděleného majetku manžela podnikatele. Je nepochybné, že příjmy z podnikání jsou jedním ze způsobů ekonomického zajištění manželů (rodiny) a tedy zdrojem společného jmění manželů postaveném na roveň příjmu ze závislé činnosti. Znamená to, že výnosy z podnikání patří oběma manželům obdobně jako mzda ze závislé činnosti, u které rovněž dochází k výdajům, jež nelze odečítat. Jak správně uváděl okresní soud, ze sporu o vypořádání SJM nelze učinit vyúčtovací spor, takže se judikatura ustálila na závěru, že podnikající manžel je při skončení manželství a tedy při zániku společného jmění povinen zahrnout do SJM rozdíl mezi aktivy a pasivy, tedy výnosy (22 Cdo 2296/04, 22 Cdo 4926/08, 22 Cdo 1192/07, 22 Cdo 425/08). Podaný znalecký posudek z těchto zásad vychází, znalec uzavřel, že ke dni zániku manželství činila hodnota podniku 444.000,- Kč a tato hodnota tedy tvoří předmět společného jmění manželů, který je třeba vypořádat. Okresní soud správně tuto hodnotu do společného jmění a ve prospěch žalobkyně započítal částku 222.000,- Kč, tedy jednu polovinu aktiv podniku.

Rozhodně nelze souhlasit s námitku žalovaného, že okresní soud zařadil do společného jmění manželů hodnotu jeho podniku, neboť okresní soud do společného jmění zahrnul jenom kladný výsledek podnikání žalovaného.

Protože okresní soud se při vypořádání společného jmění manželů neodchýlil od zásad vypořádání upravených zákonem a judikaturou vyšších soudů, odvolací soud jej jako věcně správný podle ust. § 219 o.s.ř. potvrdil, a to včetně výroku o nákladech řízení, se zřetelem k tomu, že řízení o vypořádání SJM je tzv. řízením iudicium duplex, kdy v podstatě součinností obou stran dochází ke konečnému výsledku vypořádání. V daném případě je třeba v rozhodnutí o nákladech řízení zohlednit, že žalovaný v podstatě v otázkách vypořádání majetku navrženého žalobkyní s jednotlivými položkami souhlasil. Konečně je třeba doplnit, že ani žalobkyně neměla ve věci úplný úspěch, když okresní soud nevzal za prokázány jí tvrzené vnosi do společného jmění. S ohledem na okolnosti případu použil krajský soud pro rozhodnutí o nákladech řízení ust. § 150 o.s.ř. a náklady žádnému z účastníků řízení nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku není odvolání přípustné.

Lze proti němu podat dovolání prostřednictvím advokáta do dvou měsíců od doručení k Nejvyššímu soudu České Republiky v Brně u Okresního soudu v Liberci, ale pouze tehdy, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu

nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

V Liberci dne 26. září 2013

JUDr. Milada Sedláčková v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Olga Plíhalová